

примусити уряд, установи або організації вчинити дії, вигідні для політичних інтересів терористів розглядаються як злочини що вже передбачені чинними нормами кримінального законодавства України [2, с. 61-62].

Отже, в основі сучасного тероризму лежить глибокий конфлікт, а терористична діяльність виступає «найкоротшим» та «найжорстокішим шляхом його вирішення». Тому тероризм потрібно розглядати як один із способів насамперед політичної боротьби, що використовується певними державами, організаціями, групами чи окремими особами для досягнення політичної мети. Він має ідеологічне підґрунтя та не обмежується скоєнням одного злочинного посягання.

Література

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника. М.І. Хавронюка. – 6-те вид., переробл. та доповн. – К.: Юридична думка, 2009. – 1236 с.

2. Зверев Є. До питання юридичного визначення тероризму / Є. Зверев // Право України. – 2008. – № 7 – С. 61-62.

УДК 343.351:324 (043.2)

Корчак Я.О., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Малярчук Н.В., к.ю.н.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ФІНАНСУВАННЯМ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В УКРАЇНІ

Політичне фінансування є важливим питанням у всіх країнах, і Україна не є винятком. В сучасній політиці грошам відводиться надзвичайно важлива роль. Щоб відігравати свою роль у політичних процесах, партії потребують доступу до фінансових ресурсів.

8 жовтня 2015 року парламентом були прийняті зміни до Закону України «Про політичні партії в Україні», котрі запровадили радикальні зміни у регулюванні політичних фінансів в Україні. По-перше, запроваджені обмеження щодо джерел фінансування політичних партій. Наразі ними можуть бути або (1) внески на підтримку партій, або (2) державне фінансування їх статутної діяльності (ст. 14-15 Закону України «Про політичні партії в Україні») [1]. По-друге, врегульовані питання підзвітності політичної партії через запровадження процедури щоквартального звітування перед Національним агентством з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру (ст. 17 Закону України «Про

політичні партії в Україні») [1]. Звіт та аналіз звіту політичної партії підлягає обов'язковому оприлюдненню на офіційному веб-сайті НАЗК.

Аналіз звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, зокрема, передбачає встановлення достовірності відображеної у звіті інформації; наявності або відсутності порушень законодавства щодо фінансування політичних партій або передвиборної агітації. Відповідно до ст. 159-1 Кримінального кодексу України (ч. 1) подання завідомо недостовірних відомостей у звіті партії або (ч. 2) умисне здійснення внеску на підтримку політичної партії особою, яка не має на те права, або від імені юридичної особи, яка не має на те права - карається штрафом від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років [2]. Як вбачається з диспозиції статті, кримінальній відповідальності підлягають не тільки окремі учасники партії, а й інші юридичні чи фізичні особи, які здійснюють фінансову (матеріальну) підтримку партії без участі в ній.

За результатами аналізу висновків щодо звітів партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру партій за III-IV квартали 2016 року, оприлюднених на офіційному веб-сайті НАЗК, можна виокремити найбільш типові ознаки вчинення кримінального правопорушення за ст. 159-1 ККУ:

ч. 1: неподання відомостей у звіті партії про місцеві організації партії, які в установленому порядку набули статусу юридичної особи («Нова політика» - 28 організацій; «Політичне об'єднання «Пряма дія» - 20 організацій; «Всеукраїнське об'єднання «Свобода» - 49 організацій; «Наш край» - 25 організацій; «Українська партія честі, боротьби з корупцією та організованою злочинністю» - 57 організацій; «Патріотична партія України» - 23 організації); неподання відомостей у звіті партії про майно, що перебуває у власності партії («Комуністична партія України» - 64 об'єкта; «Народний рух України» - транспортний засіб); невідповідність відомостей по внескам від фізичних осіб, зазначених у звіті партії, з відомостями, що зазначені у виписці банку («Всеукраїнське об'єднання «Свобода»); не відображення у звіті партії спонсорських внесків, в тому числі використання персональних даних фізичних осіб, які не здійснювали внесків на підтримку партії («Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина») [3; 4];

ч. 2: умисне отримання внеску на користь партії від юридичних осіб, кінцевими бенефіціарними власниками (контролерами) яких є іноземці та які не мають права здійснювати такі внески («Аграрна партія України»).

Відповідно до ч. 16 ст. 17 Закону України «Про політичні партії в Україні» та положень пп. 3 п. 5 розділу III Положення про аналіз Звіту

політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, зокрема, у разі виявлення під час аналізу звіту політичної партії порушень вимог законодавства, які є підставою для притягнення до кримінальної відповідальності, НАЗК зобов'язано у п'ятиденний строк з дня виявлення відповідних ознак, письмово повідомити про це органи (посадових осіб), уповноважених забезпечити притягнення осіб, які вчинили порушення вимог законодавства, до передбаченої законом відповідальності [5]. Відтак, висновки про наявні ознаки вчинення кримінальних правопорушень ст. 159-1 КК України повинні направлятися до Національної поліції України для подальшого притягнення винних до відповідальності. Як бачимо з наявної кількості порушень, саме притягнення до кримінальної відповідальності за порушення, передбачені ст. 159-1 КК України, є важливим елементом формування правосвідомості та правової культури учасників політичних партій в процесі організації їх діяльності в рамках законодавства. Однак, на сьогодні практика розгляду таких справ лише формується.

Література

1. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2365-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
2. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 05.01.2017 р.: (офіц. текст). – К.: Паливода А.В., 2017. – 212 с.
3. Висновки щодо звітів політичних партій за III квартал 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nazk.gov.ua/iii-kvartal-0>
4. Висновки щодо звітів політичних партій за IV квартал 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nazk.gov.ua/iv-kvartal-0>
5. Про затвердження Положення про аналіз Звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру: Рішення НАЗК від 08.09.2016 р. № 26 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1264-16>.

УДК 343(043.2)

Крук А.С., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Ланцедова Ю.О., к.ю.н.

ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

В Україні корупція є однією з проблем, яка потребує невідкладного розв'язання. Незважаючи на всі зусилля державної влади та громадських